

WiderScreen.fi 3/2005
6.3.2006

[\[takaisin\]](#)

Metamorfoosi:
Orlan

Mailis Saralehto
Kuvataiteilija (AMK)
fil.yo
mediatutkimus
Turun yliopisto

Tulostettavat versiot
- [htm](#)
- [pdf](#)

Pyhimyksen Simulacrum

Orlan päätti syntyä 15-vuotiaana. Mustavalkoisten, veistosmaisten alastonpotrettien joukossa on kuva nuoresta naisesta miespuolisen mallinukan torso jalkojensa välissä. Vuodelta 1964 olevan kuvan nimi on *Orlan synnyttää itsensä*. Se on ikään kuin allekirjoitus syntymätodistuksessa. Pitkän uran tehnyt ranskalainen taiteilija Orlan (s. 1947) astui suuren yleisön tietoisuuteen kuitenkin vasta 1990-luvun alussa teoksellaan, jossa hän läpikäy yhdeksän kauneusleikkausta. Leikkaukset ovat performansseja, jotka lähetettiin suorana ympäri maapalloa. Kasvojenkohotus ja rasvaimu näytettiin valvutuneelle taideyleisölle yksityiskohtaisesti.

Orlan omaksui uudet fyysiset piirteensä taidehistorian kaanonista – mukana ovat mm. Botticellin *Venuksen* leuka ja François Boucherin *Europaan* huulet. Kyse ei kuitenkaan ole klassisen naiskauneuden toistamisesta, vaan siitä, mitä nämä hahmot edustavat. Myöhemmin vuosina Orlan otti performanssiensa kehykseksi ohimoille sijoitettavat implantit. Teoksen nimi – *The Reincarnation of Saint Orlan* – asettaa performanssit uskonnolliseen viitekehykseen, jota myös teoksessa simuloidut marttyyritarinat korostavat. Orlan näkeekin itsensä mielellään Jeanne D'Arcin reinkarnaationa.

Orlanin mukaan kokemuksellisuus on katharsiksen ja masokistisen "lihan puhdistamisen" vastustamista. Uudelleensyntynyt Orlan onkin määritellyt pyhäinjäännökset omalla tavallaan: tuhannella dollarilla voi ostaa verihyhmäisiä sideharsoja ja rasvaimusta syntynyttä jätettä, joka on varustettu "*This is my body, this is my software*" -tekstillä. Hänen pyhäinjäännöksensä ovat myös uskonnollisesta estetiikasta tuttuja kitsch-attribuutteja, kuten esimerkiksi valkoisia ja mustia ristejä sekä muovisia hiilihankoja. Myös kirurgi ja hänen avustajansa on puettu teeman mukaisesti.

Tavallisesti kauneusleikkaukset pyrkivät häivyttämään itse aktin. Orlan puolestaan korostaa niiden näkyvyyttä. Narsistin, masokistin ja marttyyrin elkeet yhdistettyinä showmaailmaan synnyttävät uutta lihaa. Ei ole yllättävää, että David Cronenbergin tulevaisuuden tuotantoon kuuluva elokuva *Painkillers* pohjautuu juuri tapaus Orlaniin. Kirurgin veitsi osoittaa ruumiin materiaalisuuden ja paljastaa kaaoksen. Orlan käyttää myös psykoanalyysiä muokatakseen minäänsä. Ruumiin kuvasto vaihtuu ylimenoista kontrolliin. Orlan uhmaa hysteriaa tietoisuuden kautta: liha muuttuu sanaksi ja kieleksi.

Projekti Orlan ei ole valmis. Nykyään taiteilija tekee kuvamanipulaatioita, joiden perusmuoto on luonnollisesti Orlan itse. Pyhimyskultin ylläpito edellyttäisi tietynlaista kurinalaisuutta ja kokonaistaideteoksen ideaa, jotka puolestaan pitävät hengissä ikäikaista taiteilijamyymiä. Uudelleensyntynyt pyhimys Orlan on kuitenkin jo siirtynyt eteenpäin – hänen ruumiinsa on läsnä, mutta samanaikaisesti myös ohitettu ja uuden prosessin keskellä.

[\[metamorfoosi\]](#)

Mailis Saralehto

[WiderScreen.fi 3/2005](#)

© WiderScreen.fi 6.3.2006

Orlan